

KUSTBON

≡≡≡ Tidning för svenskarna i Estland ≡≡≡

Årg. II.

Onsdagen den 23 april 1919.

№ 7.

o o o o o o o Redaktionen adress: Reval, Riddaregatan 3. o o o o o o o

Något om våra bibliotek.

En sak, som icke borde glömmas, då det är fråga om folkbildningsarbetet, det är våra bibliotek. Det gagn, de göra bildningen, är större än mången anar, och vore det därför skäl i, att våra ungdomsvänner mera är hittills toge i tu med denna verksamhet. Men för att biblioteksversamheten skall bli fruktbarande, behövs det ledning och ordning men framför allt goda och nyttiga böcker. Utan god ledning och ordning blir ett biblioteks värde lika med noll.

Vad böckerna beträffa, så ha vi i våra bibliotek ganska stora samlingar, som vi fått till skänks, och däribland också en del goda böcker, men ännu ha vi icke på långt när tillräckligt med god och nyttig litteratur. En stor uppgift för våra bildningsvänner vore därför att söka skaffa goda för vårt folks andliga behov väl avpassade böcker. Vi ha nu fått löfte på, att ännu få böcker från Sverige. Dessutom skulle vi lite' oftare kunna byta om böckerna i våra olika bibliotek, så skulle läsarne ständigt ha tillgång till färskare litteratur.

Vi återkomma till ordningen. Böckerna böra ordnas i grupper efter innehållet, så att t. ex. alla historiska arbeten ha sin plats i biblioteket, geografiska sin, jordbrukslitteraturen får sin plats m. m. — olika innehåll sitt avseende ställe, så kunde en genast leta upp en önskad bok, och bleve det även god ordning i biblioteket. — Böckerna borde inbindas och hållas snygga, alla osnygga och trasiga, som icke mera kunna inbindas, böra förstöras — brännas upp. Snygghet är också något, som vi härvidlag borde lägga an på.

Ledning är en alldeles oundgänglig sak. Saknas ledare, saknas också läsare. Ledaren eller bibliotekarien borde känna sitt bibliotek och, bra vore, om han också kände läsarne, för att kunna rekommendera den rätta boken till var och en. Bibliotekarien borde annonsera sina böcker, bjuda ut dem till ungdomen och alltid stå till tjänst med råd och anvisningar vid val av böcker.

Av det sagda framgår, att god ledning och ordning samt goda och nyttiga böcker äro omöjliga för en framgångsrik biblioteksverksamhet.

Bibliotek borde öppnas överallt i våra bygder, de komma säkerligen med angivna förutsättningar att bli till stort gagn. Även om intresset i början är litet, borde man icke fälla modet. Om det också icke finnes mera än en enda person i hela kommunen, som kan dra nytta av biblioteket, så borde vi just för denna persons skull ha ett bibliotek. Verksamheten har i så fall icke varit fruktlös.

Det ovan anförda är något för våra ungdomsledare och föreningsfunktionärer att tänka på, och vi önskade, att våra lokal-föreningar ville uppta frågan till behandling på sina möten. Folkbildningsföreningarna borde ta hand om biblioteken och utöva en viss kontroll över denna verksamhet, genom att årligen infodra redogörelser över verksamheten på de olika orterna. Så skulle våra bibliotek så småningom komma i sitt rätta skick.

Vid tillfälle skola vi uppta frågan om läsecirklar och läsestugor.

N. B.

Swenska — Estland.

Rudöbrev.

Valen på Rudö till Nationalsförsamlingen äro nu överståndna och resultaten kända i alla kommuner. Rösterna erhöles på Rudö sammanlagt alla tre kommuner Paschlep, Rickholz och Suttley: nr 2—501 och nr 6—893, andra ej att nämna. Således har det kristliga folkpartiet med Swenska Folkf. 893 röster. Å ena sidan är det glädjande nog, att så många av våra swenskar, isynnerhet Rickholz swenskarne ej swikit sin fana, men å andra sidan måste man med grämlse erfara, wad en planmässig agitation kan åstadkomma, och det t. o. m. av våra egna swenska män. Om man försöker än så tydligt förklara vårt swenska program och att vår representant skall göra allt för vårt folks bästa, isynnerhet i jordfrågan, så svarar man kategoriskt: „Oh, han ä ju mä moiseni ä präste i räe“, och därmed är frågan uttömd. Wore det nu endast „utaländsmän“ som så tala och önska socialisterna framgång, menande sig genom deras makt få land och allt „utan penningar och för intet“, så kunde man förstå det, men då äwen egnahemsbönder föra samma språk, wilka sig själwa ometande medverka för att i framtiden bli av med sin jord, så kan man icke annat än utropa: „Förlåt dem, ty de weta icke wad de göra“!

Socialisterna och de något till höger och ytterst till vänster stående partierna få nu således makten i sina händer och det skall bli intressant att få se, den som lewer, huru de komma att infria sina löften om „guld och gröna skogar“, som swenskarne säga. Gjorde icke bolschewikerna det samma i sinom tid, då de lowade awskaffa hungersnöden, kriget, dödsstraffen m. m. Hur de uppfyllt sina löften, är allom bekant.

När man nu hör, hur det gäckas med „maaliit“ och „taewaliit“ (jord- och himmelsförbundet) d. m. s. agrar- och det kristligt-demokratiska folkpartiet, så tycker man bara, att det också borde finnas ett „pörguliit“ (helvetesförbundet), och man kommer ofriwilligt att tänka på wad erke-„pörguliitlane“ sjaw en gång gjorde, när han förde vår Herre och Mästare upp på ett ganska högt berg och wifade honom jordens konungariket och dess härlighet

och sade: „Dig skall jag giwa all denna makt och deras härlighet, ty hon är giwen mig i händer och jag giwer henne åt wem jag will; om du därför faller ned inför mig och tillbeder, så skall hon hel och hollen wara din“. Precis det samma lowas ännu idag då det sages: kommen öwer till oss, rösten på vår lista, wi disponera öwer all jord, wi wilja, naturligt wis åt dem, som falla ned och tillbedja oss. — Men folket skall icke låta wilseleda sig: icke ett enda politiskt parti är i stånd att ge jord för intet, ha icke heller i sina program någansin lowat det. Wi behöwa icke nedfalla och tillbedja någon, utan wi wilja på rättwis, laglig och kristlig wäg skaffa våra obesuttna en jordtorwa, som de kunna kalla sin egen. Att våra stora gods måste styckas och utdelas åt behöwande, därom råder knapt mer än en mening bland allmogen, och detta kommer utan twivel att ske. Wi som äro kristna må erinra oss om wad wi lärde redan wid vår moders knä: „Du skall icke hawa lust till din nästas hus . . . ej heller till hans oxe, ej heller hans åsna ej heller något wad honom tillhör“. För våra jordbehöwande för en mindre köpesumma och längre tids awbetalning ett eget hemman, så kunna de bruka det med ett gott samwete och med den wissheten, att de också så behålla det. „Lätt fånget är lätt gånget“.

R.—nn.

Walresultaten, wilkas meddelande tywärr bliwit försenade och första gången woro något felaktiga wad Drmsö beträffar, äro följande: På Drmsö awgäwo 1526 röstberättigade 1247 röster, däraw 941 för № 6.

På Rågö awgäwo 216 röstberättigade 197 röster, däraw 125 för № 6.

Uppgiftarna från andra swenska orter ha redan stått. I Reval, Hapsal, Korkis, Wichterpal och Nargö har man icke kunnat kontrollera swenskarernas röstesantal, emedan befolkningen där är blandad.

Politiska nyheter.

Ur Estniska Högtwarterets rapporter.

Den 14 april.

I riktningen Pleskau trängde fienden understödd av kanoneld på wid byn Mitkowitzh men tillbakaflogs av våra trupper.

I riktningen Marienburg tillbakawisade våra trupper efter 2 timmars kamp fiendens anfall wid byn Mäsnik.

Den 15 april.

I riktningen Zamburg wid byn Weneküla trängde fienden 2 gånger ut med stranden aw floden Rosjon på våra ställningar, men blev ännu tillbakaflagen aw våra trupper.

I riktningen Pleskau bombarderade fienden Rossheljaaha station. Wid Pleskau och Riga landsväg(stenväg) woro våra trupper i slag med den påträngande fienden.

Den 16 april.

I riktningen Pleskau blewo wid godset Panikowitsch och på våra ställningar i riktningen Isborfs köping alla fiendens anfall tillbakawisade. Äwen wid byn Aristowo tillbakawisades fiendens anfall.

I riktningen Zamburg wid bron Plüssa blew fiendens pansartåg, som wisade sig, tillbakaförd aw vår kanoneld.

I riktningen Salats försökte fienden understödd aw kanoneld närma sig våra ställningar wid godsen Andresen och Idwen, men tillbakaflogs aw våra trupper.

På övriga ställen spanarverksamhet.

Den 17 april.

I riktningen Dubowa och Pleskau pågå enligt rapportmeddelanden kulspruts- och kanoneldvärningar.

I riktningen Marienburg meddelas, att fiendens flera gånger gjorda försök att tränga framåt misslyckats.

Den 18 april.

I riktningen Pleskau lyckades det fienden genom anfall med större styrkor att intaga byarna Kalkutina, Porkanowa, och Satrubje. Genom motanfall togo våra trupper sedan byarna Parkanowa och Satrubje tillbaka.

I riktningen Marienburg meddelas, att våra tillföjd aw fiendens starka påtryckning drogo sig tillbaka till linjen aw godset Nya-Roosa och byn Murrat.

I riktningen Pleskau tillbakawisades fiendens med större styrkor gjorda anfall wid byarna Sagorje och Mitkowitzh.

I riktningen Marienburg ära våra trupper uppställda på linjen aw Sara och Rosenhofs gods samt byarna Källamäe och Pulli.

Strödda meddelanden.

Från wida världen. Enligt meddelanden från Köpenhamn aw den 15 april förbättras ställningen i Tyskland. Men det har warit blodiga slag på Dresdens gator, och i Düsseldorf pågå redan många dagar lifadana slag mellan regeringstrupperna och spartakerna. Vidare meddelas från Köpenhamn den 14 april, att Sagens krigsminister Neuring bliwit mördad.

I Serbien och Egypten — uppror; i Kairo ha 38 amerikaner mördats.

I Budapest ha härtig Josef, f. d. premiärministern Weferle och f. d. handelsministern Szeterenyi bliwit mördade.

Man antager, att Ungern förklarar Rumänien krig.

Officiella meddelanden.

Nedanstående lagar och påbud ha bliwit oss överlämnade aw Swenska Folkministeriet i och för publicering på Swenska språket.

Finansministeriets meddelande angående wärde-
mätning aw wärdepapper enligt officiella ämbets-
werks 1918 års offentliga redowisningar.

(Publicerat i „Regeringsbladet“ N:o 21.)

Enligt Finansministeriets förordning aw den 12 febr. 1919 („Regeringsbl.“ N:o 11, 1919) måste de ämbetswerk, wilka ha skyldighet att offentligen redowisa, sina 1918 års slutbalanser införa wärdepapper, som förut tillhört ryska staten eller aw ryska staten bliwit garanterade, till de pris, som fastställt aw ett wid f. d. Petersburgs börs warande särskilt råd i januari 1917. — Finansministeriet meddelar förteckning öwer sådana i Estland förekommande wärdepapper (Se förteckningen „Regeringsbl.“ N:r. 21).

Samtidigt meddelar Finansministeriet, att f. d. ryska wärdepapper, som icke stå angivna i den aw det särskilda rådet sammansatta prisförteckningen, såsom „frihetslån“, äwen som aw lokala ämbetswerk utfärdade papper (hypoteksfällsaps pantlänepapper m. m.), måste upptas i slutbalansen till inköpspriset.

Reval, 25 mars 1919.

Finansminister: J. Kull.

Sakkörarens st. företr: A. Paabo.

Inlämnande av uppgifter om krigsstada.

(Publicerat i Regeringsbladet N:o 23).

Arbetar- och Förmyndarministeriets förmyndaravdelning meddelar härmed, att sökare av skadeersättning för den skada, som under bolschewit- och tyska ockupations tiden samt och under nuvarande ovanliga förhållanden uppstått, har att wända sig till Krigsstadetaxeringskommissionerna, warest skadan taxeras i och för utkrävande av skadeersättning av tyska regering.

I vissa fall, då direkt penningehjälp är av nöden, har man att wända sig till resp. lokala stads- eller kretsstyrelser.

Förmyndaravdeln. ledare: J. Kartau.

Sakförare: Tassa.

Brevlåda.

Redaktionen får härmed uppmåna wännerna på landsbygden wara wänliga och insända bidrag till „Kustbon“. Vi wilja ha reda på allt, som sker ute i bygderna: sammanträden, wilka beslut fattades, auktioner med kasfaredomsningar, ämbetsmannawal och utnämningar, rekvisitioner med uppgifter om huru många djur tagits från olika byar, sjukdomsfall, olycksfall m. m. wiktiga tilldragelser. Meddela bara på ett brewkort, långa beskrifningar äro icke alls nödwändiga. Har det varit föreningsmöten, så insänd ett kort protokollutdrag! Glöm icke heller, att berätta om för oss, wad folk tycker om „Kustbon“ och huru den läses i allmänhet!

A. Häggblom. Ert „Brev till Kustbon av en krigare“ ha wi fått. Ni är en idealist och alltigenom fosterlänskt, men wi beklaga, att wi icke ha utrymme för ert långa brev, som desutom icke ägnar sig för Kustbon, ehuru wi finna edra tankar goda. Här dock ett kort utdrag till föredöme för andra unga män.

När ödets sticke har fört oss så långt, där wi och wårt land nu stå, måste wi unga hjältar stå fasta som en mur, sida wid sida med våra estniska bröder, th wi känna och äga samma plikter att förswara wårt fosterland“.

A. J. Appelblom. Äwen edra uppmuntrande wärser ha wi läst och kunna ej annat än glädja oss öwer eder hängiwna kärlek till wårt folk och fosterland samt önsfede blott,

att det finnes många sådana tappra och modiga ynglingar som ni, — men er bit kan icke införas i „Kustbon“.

Till redaktionen. Ett förslag till befrämjandet av Kustbons bästa. Jo, minst en gång månatligen in för Kustbon en „Kustbobarometer“. Den kunde se ut så här: Byns namn, antalet svenska gårdar och antalet fasta prenumeranter. Det blewe intressant se, huru mycket Kustbon läses i warje by. Det på samma gång kunde det möjligen hawa sin lilla betydelse för ombudsman och by, där Kustbon bliwit på estertälken. Wad säges om förslaget?

Widare en wärdsam förfrågan till Redaktionen huruwida det ej wore möjligt på de öwerlädigt feta rubrikstilarna och awständnen mellan de olika opusen begränsade till lämpliga proportioner med Kustbons format och utrymme. Spaltfyllnad kunde anskaffas på lämpligan sän. Farbror Swenske.

Redaktionen tycker att „Farbror Swenske“ förlag angående „barometern“ är utmärkt. „Farbror“ får själw göra början och insända uppgifter från en by.

„Farbror Swenske“ är för det andra misbelåten med våra feta rubrikstilar m. m., men se, det där kan wi icke hjälpa nu. Farbror får ha öwerseende och tålmod med oss, tills wårt tryckeri får lämpligare stilar. —

— Nu en fråga till „Farbror Swenske“ och andra intresserade. När och war kunde anordnas en sommersfest för landsborna. Skulle det icke redan kunna ske wid pingsten — men war? Wad tycker „Farbror“? Redaktionen.

Förlovade

Gunnar Samzelius,

Leutnant i svenska kåren i Estland

Lolly Blees

Stockholm

Reval

Önskas korrespondens

med svensk estlandsk dam. Svar till ADELE BORG,
Rutalahti, Finland.